

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2021-10-15

REMISSYTTRANDE

Dnr:I2021/02344

Till
Infrastrukturdepartementet
Energienheten

Remissynpunkter på EU-kommissionens förslag till reviderat energieffektiviseringsdirektiv EED

Svenska Bioenergiföreningen, Svebio, har beretts möjlighet att kommentera EU-kommissionens förslag till revidering av energieffektiviseringsdirektivet och vill framföra följande synpunkter.

Svebios synpunkter i sammanfattning

- . Energieffektivisering åstadkoms bäst och på ett kostnadseffektivt sätt genom fri konkurrens på marknaden, där statens och EU:s roll bör vara att genom generella styrmedel och reglering av emissioner och annan miljöpåverkan skapas ramvillkoren.*
- . Inom ramen för EU:s övergripande klimatpolitiska mål bör det huvudsakliga styrmedlet vara en generell koldioxidskatt, kombinerat med det befintliga utsläppshandelssystemet. För att stimulera energieffektivisering kan också rena energiskatter utnyttjas. Utifrån beskattningen kommer effektiviseringsåtgärder och konvertering till förnybara energikällor att ske baserat på lönsamhet och lägsta kostnad.*
- . Baserat på denna inriktning bör man inte införa en "energieffektivitet först-princip".*
- . Detaljreglering och direkta subventioner bör undvikas, eftersom de snedvrider marknaden och inte ger de mest kostnadseffektiva lösningarna.*
- . En definition för förnybar värme bör införas i direktivet.*
- . Energieffektivisering bör i första hand vara en nationell angelägenhet som en del i att uppfylla de nationella målen för minskade växthusgasutsläpp, och de nationella åtgärderna och styrmedlen bör redovisas i de nationella energi- och klimatplanerna.*
- . Den mest omfattande energieffektiviseringen på systemnivå kan åstadkommas genom utbyggnad av fjärrvärme och kraftvärme för att ersätta individuell uppvärmning och kondenskraft.*
- . Vi motsätter oss förslaget om att offentliga sektorn ska förpliktas att minska sin energianvändning med 1,7% per år, oberoende av statusen på existerande byggnadsbestånd och utrustning.*
- . Vi motsätter oss också förslaget om att minst 3 procent av alla offentliga byggnader ska renoveras varje år, oberoende av deras energistandard.*

. Definitionerna för effektiv fjärrvärme måste utformas så att de inte diskriminerar anläggningar som använder avfall och sameldning mellan avfall och biobränslen.

Mångdubbla styrmedel och detaljstyrning

EU-kommissionens förslag i Fit for 55 relaterade till bygnadsbeståndet och till värmeförsörjning präglas av mångdubbla styrmedel och detaljstyrning. Det kommer att leda till lösningar som inte är optimala och till onödigt höga samhällsekonomiska kostnader. Förutom förslag om ett nytt ETS-system för byggnader och transporter föreslås minimiskatter för uppvärmningsbränslen och årliga mål för övergång till förnybar energi och energieffektivisering. Dessutom läggs förslag på detaljnivå om exempelvis energimätning, vita certifikat och obligatorisk minskning av energianvändning i offentliga byggnader. EU borde genomföra ett övergripande styrmedel, en koldioxidskatt, i alla sektorer som ligger utanför utsläppsrättshandeln EU-ETS. Utifrån en sådan beskattning kommer effektiviseringsåtgärder och konvertering till förnybara energikällor att ske baserat på lönsamhet och lägsta kostnad. Man kan då också undvika subventioner och detaljregleringar.

Utifrån en sådan utformning av styrsystemet är det inte logiskt att anta en princip om "energieffektivitet först", varför vi avvisar den föreslagna artikel 3. Det som ska göras först är det som lönar sig bäst. Med en tillräckligt hög koldioxidskatt blir principen istället "minskade växthusgasutsläpp först", vilket måste vara huvudsyftet med Fit for 55.

Ensidig tillämpning av principen "energieffektivitet först" kan leda till felaktiga åtgärder ur ett systemperspektiv. Det kan exemplifieras med frågan om utnyttjande av spillvärme. Svebio menar att det är energieffektivt att använda spillvärme. Detta gäller dock bara när tillvaratagande av spillvärme är lönsamt utan stöd. Detta beror på att vi har brist på planerbar kraftproduktion i Sverige. För att få lönsamhet i planerbar kraftproduktion som inte är vattenkraft behöver kraftproducenterna få betalt för spillvärmens. Detta är ofta en förutsättning för elproduktion. Om man subventionerar användning av spillvärme blir konsekvensen att kraftvärme får sämre lönsamhet. Eftersom kraftvärme är det energislag som billigast löser frågan om tillräcklig eleffekt i det svenska elnätet blir behovet av eventuella subventioner till elproduktion större om man subventionerar användning av spillvärme.

Många av de förslag som kommissionen lägger strider mot de grundläggande principerna i EU-samarbetet om subsidiaritet och proportionalitet.

Definitioner

I artikel 2 om definitioner saknas en definition av "waste heat" som är en central del av definitionen av "efficient district heating and cooling" i artikel 24 och i definition (42). Det är oklart om man med "waste heat" avser enbart restvärme (industriell restvärme och annan restvärme t ex från datahallar och kylanläggningar) eller om man också inkluderar värme från elproduktion.

I artikel 2 skulle det också behövas en definition av vad som inkluderas i "renewable energy" eller "renewable heat". Vårt förslag till definition av "renewable heat" är följande:

Renewable heat: means heating produced from renewable energy sources including geothermal, solar thermal, biomass, ambient energy as defined in Directive 2018/2001 Article 2, 7 & Annex VII.

Offentliga sektorn och offentliga byggnader, artikel 5 och 6

Vi anser med hänvisning till ovanstående resonemang om generella styrmedel att förslagen i artikel 5 och 6 inte bör genomföras.

Enligt den föreslagna artikel 5 ska alla offentliga verksamheter ("public bodies") minska sin energikonsumtion med 1,7 procent per år, med mycket detaljerade riktlinjer om hur dessa minskningar ska redovisas för varje enskild "public body".

Enligt förslaget i artikel 6 ska 3 procent av alla offentliga byggnader renoveras varje år oberoende av deras nuvarande status.

Regleringen bygger på en statisk syn på offentlig verksamhet och offentliga byggnader. I det svenska samhället, där en stor del av offentlig verksamhet upphandlas av fristående utförare och där myndigheter har stor frihet att välja kontors- och verksamhetslokaler är en sådan redovisning närmast meningslös. Klimatpåverkan av byggnadsbeståndet är också ofta marginell eftersom offentliga byggnader till mycket stor del försörjs med fjärrvärme baserad på förnybara biobränslen, avfall och restvärme. Kraven kommer i Sverige att leda till stora kostnader för åtgärder som ger liten eller ingen klimatnytta. Sannolikt handlar det om onödiga kostnader i miljarder per år.

Detaljregleringen i artikel 6 leder till krav på omfattande redovisning som ger onödiga administrativa kostnader.

Styrmedel för energieffektivisering

System för "vita certifikat" (energy savings obligations) som regleras i artikel 8 och artikel 9, innebär ett krångligt system för energieffektivisering som enklare kan uppnås genom koldioxidbeskattning och energibeskattning. Även andra länder än Sverige bör stimuleras att tillämpa alternativa policyinstrument, som anges i artikel 10, i första hand beskattning.

Den svenska regeringen måste uppmärksamma att förslaget till reviderat energiskattedirektiv kan begränsa Sveriges möjligheter att ta ut elskatt av hushåll och företag som stimulerar till effektiv elanvändning.

EU behöver inte reglera kontraktsformerna för värme, kyla och varmvatten, som föreslås i artikel 20. Detta kan hanteras på nationell nivå.

Artikel 24 produktion av värme och kyla

Vi noterar med tillfredsställelse att kommissionen lyfter fram fjärrvärme och fjärrkyla för att åstadkomma ökad energieffektivitet.

Definitionen av "efficient district heating and cooling system" handlar inte om huruvida systemet är effektivt eller inte, utan om insatsenergin (ökande andel förnybar och återvunnen energi). Följaktligen borde beteckningen ändras, förslagsvis till "klimatanpassat fjärrvärme/fjärrkyla-system" eller "fjärrvärme/fjärrkyla-system med låg klimatpåverkan". svensk fjärrvärme motsvarar i stort sett definition (e) för 2050 och ur ett nordeuropeiskt perspektiv är de föreslagna nivåerna alldeles för låga.

Vi tycker att man borde nöja sig med att ange en lägsta nivå för ombyggda anläggningar, gällande från 2025, och ange en 100 procent förnybar ambition för nya anläggningar.

Paragraf 4. Sänkningen av tröskelvärdet från 20 MW till 5 MW kan skapa problem för mindre anläggningar för kraftvärmeproduktion att klara villkoren för "high-efficiency cogeneration" i Annex III. I övrigt kan man ifrågasätta om det behövs detaljerade anvisningar av den typ som finns i 24.4. Medlemsstaterna kan hantera de här villkoren utan riktlinjer från EU-nivå.

Synen på naturgas

I Annex III (a) finns en formulering som innebär att man tillåter naturgas i nya och ombyggda kraftvärmeanläggningar. Den formuleringen måste strykas. Det är inte acceptabelt att genomföra investeringar i nya fossila värmeanläggningar med godkännande från EU.

When a cogeneration unit is built or substantially refurbished, Member States shall ensure that there is no increase in the use of fossil fuels ~~other than natural gas~~ in existing heat sources compared to the annual consumption averaged over the previous three calendar years of full operation before refurbishment, and that any new heat sources in that system do not use fossil fuels ~~other than natural gas~~.

Annexen I övrigt

Annexen innehåller omfattande och detaljerade villkor som det kan innebära oförutsedda begränsningar för befintliga och kommande anläggningar. Det är viktigt att regeringen och Energimyndigheten analyserar konsekvenserna.

Standardvärdena för elutbyte i Annex II kan skapa restriktioner för investeringar i nya kraftvärmeverk för avfall, eftersom elutbytet i allmänhet är avsevärt lägre i sådana kraftvärmeverk. Energieffektiviseringsdirektivet får inte bli ett hinder för ett effektivt tillvaratagande av avfall som inte kan eller inte bör materialåtervinnas. Energiutvinning för el och fjärrvärme är ett miljövänligt alternativ som ska gynnas.

I Annex IX punkt 7 anser vi att rök-gaskondensering bör nämnas som en viktig källa till värmeproduktion, t ex med formuleringen "heat recovery through flue gas condensation".

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
Vd

Kjell Andersson
näringspolitisk chef